Historical Geography Research Centre

Vymezení turistických regionů
Delimitation of Tourist Regions

Dana Fialová, Iveta Čtveráková

The regionalization of tourism and recreation is one of the most important directions of the research on tourism geography. The first works started to appear in the 1950s when new mathematical and statistical methods began to be used. Their frequency was at its highest level in the 1970s when they were essential for the management and the prediction of future territorial development. The main steps taken in the regionalization of an area are the selection of appropriate information, processing the large sets of data, and the cartographic synthesis of the information. The regionalization (zoning) of tourism and recreation is a process in which regions (zones, areas) of tourism and recreation are delimited on the basis of specific criteria. The regionalization of an area in terms of tourism and recreation is implemented either by using criteria that are based on the material and technical base's performance (realization assumptions) or on the criteria that characterize the sources and prerequisites of the landscape for tourism and recreation (localization requirements). The regions that are delimited based on these criteria are generally homogenous areas earmarked either because of the related resources and prerequisites of the area for the development of certain combinations of types and forms of tourism and recreation, or in terms of the similar qualitative structure of the tourist traffic. The advantages of both criteria can be combined. Regions of tourism and recreation can also be delimited heterogeneously as nodal regions, i.e. as a territory that is dominated by internal territorial links between the core destination and the destination hinterland, which differs in the orientation of its links to the neighbouring areas (Mariot 1983, Wokoun, Vystoupil 1987).

We can define three basic approaches to the regionalization (or zoning) of tourism:

(1) geographical (from the 1950s to the 1970s) – it divides the territory according to major geographical or geomorphological units (mountains, seas, lakes, cities, spas),

(2) normative = spatial planning (from the 1960s to the 1990s) – it divides the territory according to its functional usage and its importance for tourism, assigning usage and load limits to individual areas (regions), categorizing the areas according to their importance for tourism,

(3) marketing – the most up-to-date and currently the most widespread approach, it essentially represents the most effective promotion of tourism at a national (or regional) level and the production of competitive tourism products by local and regional actors in the regions (areas).

The varying approaches to defining tourist regions stem from the very same reason for why the territory should be divided, but these approaches are frequently combined (Vystoupil 2008).

Regionalizace cestovního ruchu a rekreace patří mezi jeden z nejvýznamnějších směrů výzkumu v geografii cestovního ruchu. První práce se objevují již v 50. letech 20. století, v souvislosti s užitím matematicko-statistických metod. Jejich četnost je největší v 70. letech, kdy byly nezbytné pro řízení a prognózy územního rozvoje. Hlavními kroky při rajonizacích území jsou výběr vhodných informací, zpracování rozsáhlých souborů dat a kartografická syntéza informací. Regionalizace (rajonizace) cestovního ruchu a rekreace je proces, při němž dochází k vymezení regionů (rajonů, oblastí) cestovního ruchu a rekreace na základě určitých kritérií. Regionalizace území z hlediska cestovního ruchu a rekreace se provádí buď pomocí kritérií vycházejících z výkonů materiálně technické základny (realizačních předpokladů), nebo z kritérií charakterizujících zdroje a předpoklady krajiny pro cestovní ruch a rekreaci (lokalizační předpoklady). Regiony vymezené na základě těchto kritérií představují zpravidla homogenní oblasti vyčleněné buď s ohledem na příbuzné zdroje a předpoklady území pro rozvoj určité kombinace druhů a forem cestovního ruchu a rekreace, nebo z hlediska podobně kvalitativní struktury realizované návštěvnosti. Výhody obou kritérií lze spojit. Regiony cestovního ruchu a rekreace lze rovněž vymezit heterogenně, jako nodální regiony, tj. jako území, v nichž dominují vnitřní územní vazby mezi destinačním jádrem a destinačním zázemím odlišné orientací vazeb od sousedních oblastí (Mariot 1983, Wokoun, Vystoupil 1987).

Můžeme definovat tři základní přístupy k regionalizaci (rajonizaci) cestovního ruchu:

1) geografický (50. – 70. léta 20. stol.) – člení území podle významných geografických či geomorfologických celků (hory, moře, jezera, velkoměsta, lázně),

2) normativní = územně-plánovací (60. – 90. léta) – dělí území podle jeho funkčního využití a významu pro cestovní ruch, jednotlivým oblastem (regionům) cestovního ruchu přiděluje limity využití a zatížení, kategorizuje oblasti podle významu pro cestovní ruch,

3) marketingový – nejmladší a dnes nejrozšířenější přístup, jeho podstatou je co nejefektivnější propagace nabídky cestovního ruchu na národní (resp. regionální) úrovni a tvorba konkurenceschopných produktů cestovního ruchu místními a regionálními aktéry v regionech (oblastech).

Jednotlivé přístupy k vymezování regionů v cestovním ruchu vyplývají ze samotného důvodu, proč má být území rozčleněno, přičemž se přístupy velmi často kombinují (Vystoupil 2008).

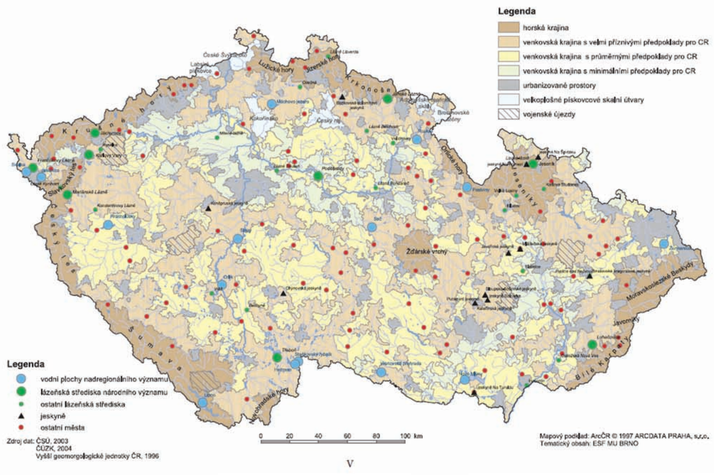

The Regionalization of Tourism in Czechia combines both geographic and spatial-planning principles. It identifies four basic types of landscape for tourism: rural landscapes (in three levels according to their potential for tourism), mountain landscapes, large sandstone rock formations, and urbanized areas that are complemented by point elements – typologized centers of tourism.

Note: upper right legend – mountain landscape; rural landscape with favorable conditions for tourism; rural landscape with average conditions for tourism; rural landscape with minimum conditions for tourism; urbanized spaces; sandstones rock formation areas; military training areas; lower left legend – water bodies of supra-regional importance; spa resorts of national importance; other spa resorts; caves; other towns.

Source: Vystoupil et al. 2007.

Contemporary Tourist Regions (upper figure) and Tourist Areas (middle figure) in Czechia were implemented using a marketing approach, the aim of which is to promote Czech tourism's potential mostly to a foreign clientele. This approach should also be used for the organization of tourism.

Source: http://www.czechtourism.cz/.

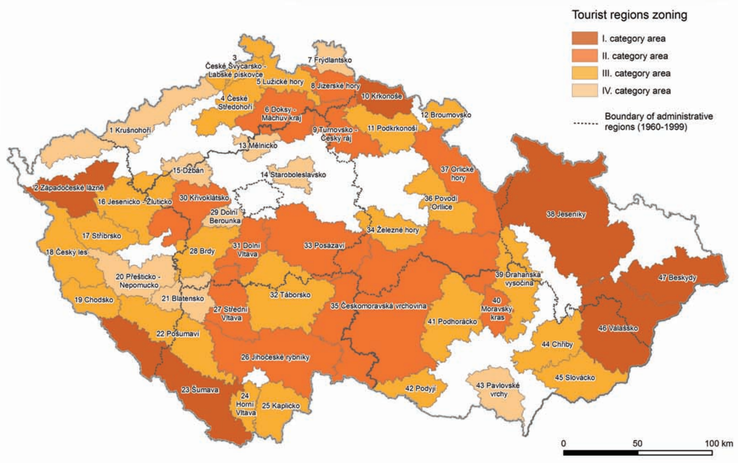

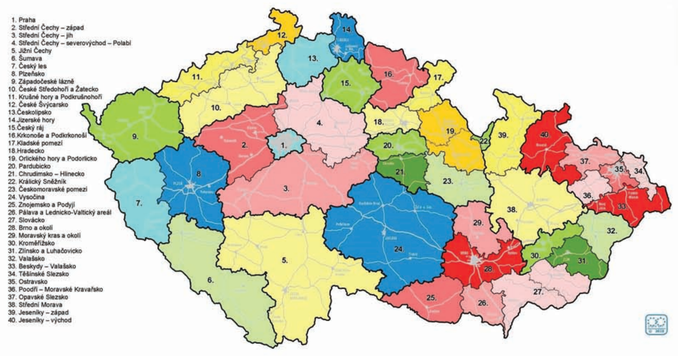

The Tourist Areas of Southern Bohemia – Marketing delimitation of the tourist areas of South Bohemia by a regional destination management organization – the Tourist Authority of South Bohemia.

Source: http://www.jiznicechy.cz/.

National geoparks
1 Bohemian Paradise Geopark
2 Egeria Geopark
3 GeoLoci Geopark
4 Železné Hory Geopark
5 Blanik Knights Country Geopark
6 Podbeskydí Geopark
7 Ralsko Geopark

Candidates
8 J. Barrande Geopark
9 Vysočina Geopark
10 Jeseníky Geopark
11 Broumovsko Geopark

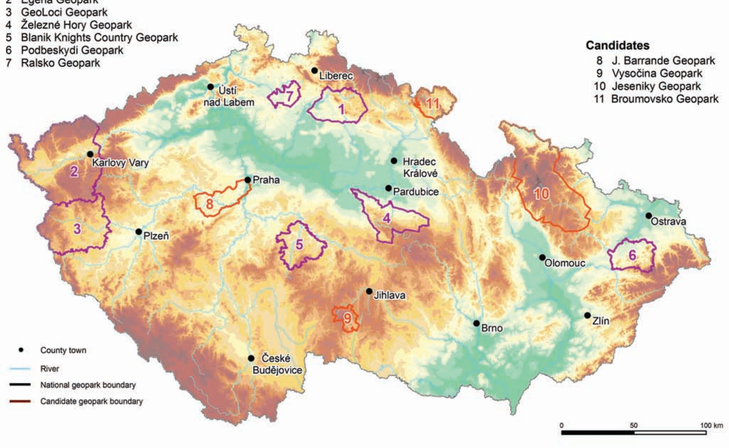

Middle figure: The Regionalization of Czechoslovakia was established on the basis of spatial-planning principles as the basis for the planning and management of tourism development in Czechoslovakia.

Within this system, 47 tourist areas have been delimited. Some of these areas were also additionally divided into sub-areas). These tourist areas were divided into four categories according to their importance in regard to tourism.

Source: Dohnal et al. 1985.

Lower figure: Geoparks in Czechia are an example of regions defined mostly normatively, based on the localisation factors, that are suitable for rural tourism, with emphasis on geological wealth and its use in everyday life of the local inhabitants.

The Regions in Šumava (Bohemian Forest) – the Bohemian Forest is a very attractive territory for tourism.

It can be defined (geographically or normatively) and presented on the basis of various criteria such as: a geomorphological unit, the National Park, a protected landscape area, the Biosphere Reserve, a marketing tourist region.

Tramp settlements around Prague – An example of the delimitation of tourist regions based on specific recreational activities – tramping.

Source: Vágner, Procházka 2004.

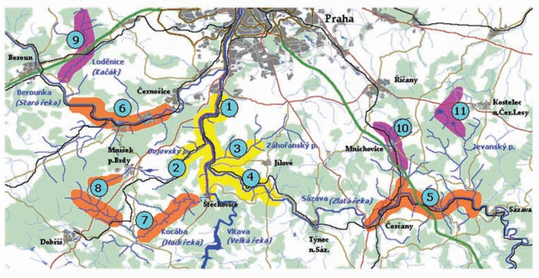

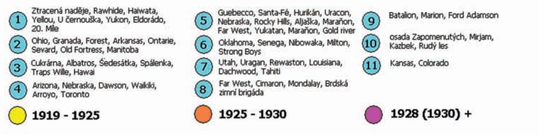

References

DOHNAL, V. et al. (1985): Rajonizace cestovního ruchu. Praha.

MARIOT, P. (1983) Geografia cestovného ruchu. Bratislava.

VÁGNER, J. , PROCHÁZKA, P. (2004): Vývoj českého trampingu a budování trampských osad. In: Vágner, J., Fialová, D. (eds.): Regionální diferenciace druhého bydlení v Česku. Praha.

VYSTOUPIL, J. (2008): Geografie cestovního ruchu. In: Toušek, V., Kunc, J., Vystoupil, J. (eds.): Ekonomická a sociální geografie. Plzeň.

VYSTOUPIL, J. , HOLEŠÍNSKÁ, A, KUNC, J., ŠAUER M. (2007): Návrh nové rajonizace cestovního ruchu ČR. Brno.

WOKOUN, R., VYSTOUPIL, J. (1987): Geografie cestovního ruchu a rekreace I. Praha.

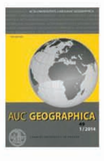

ČTVERÁKOVÁ, I., FIALOVÁ, D., KUČERA, Z., CHROMÝ, P. (2016): Barriers in functioning of Czech geoparks in the context of different circumstances. AUC Geographica, 51, 2.

FIALOVÁ, D., STEYEROVÁ, E., SEMOTANOVÁ, E. (2015): Vltavské ostrovy v Praze. Praha.

FIALOVÁ, D. (2014): Druhé bydlení v Česku: včera, dnes a zítra. In: Blažková, T., Fialová, D., Matoušek, V. (eds.): Individuální a masová rekreace v okolí velkých industriálních měst v 19.–21. století. Praha, pp. 43–62.

KŮSOVÁ, T. (2013): Volný čas a sociální kapitál: analýza spolkové aktivity v Česku. Geografie, 118, 4, pp. 372–391.

Poster was prepared as part of the exhibition: CHROMÝ, P., SEMIAN, M., SEMOTANOVÁ, E. (2016): Regions through Space and Time. Praha. The exhibition was supported by the Czech Science Foundation under project No. P410/12/G113 "Historical Geography Research Centre". www.historickageografie.cz